

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 44/2018-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 5. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Záhorákova & Partners, s. r. o., Krasovského 13, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky Mgr. Renáty Záhorákovej, pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Rišňovce konaných 10. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2018 podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručená volebná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce Rišňovce (ďalej len „voľby starostu“) konaných 10. novembra 2018.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že ako kandidát na starostu obce Rišňovce sa zúčastnil komunálnych volieb konaných 10. novembra 2018. Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb vo voľbách do orgánov samosprávy obce Rišňovce

z 11. novembra 2018 vyplýva, že z počtu oprávnených voličov (1724) sa na voľbách starostu zúčastnilo 1220 voličov, z toho 1198 voličov odovzdalo platné hlasovacie lístky. Sťažovateľ získal 298 platných hlasov, starostom obce Rišňovce sa stal protikandidát sťažovateľ a – [REDACTED] s počtom hlasov 746.

S ohľadom na uvedené sťažovateľ získal aspoň 10 % hlasov, a preto v súlade s § 59 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je aktívne legitimovanou osobou na podanie tejto sťažnosti.

Sťažovateľ touto volebnou sťažnosťou napáda neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu.

Sťažovateľ v ďalšej argumentácii obsiahlo opísal svoj pozitívny podiel na zveľadňovaní obce Rišňovce, v ktorej vykonával funkciu starostu šesť predchádzajúcich volebných období. Zdôraznil, že počas výkonu svojej funkcie odmietal akékoľvek nezákonné, netransparentné a korupčné praktiky, čo podľa jeho názoru bolo dôvodom dlhodobo vyvíjaných rozsiahlych aktivít konkrétnych obyvateľov obce Rišňovce proti jeho osobe, ktoré môžu mať charakter trestných činov, ale predovšetkým charakter dlhodobého a hrubého spôsobu vedenia volebnej agitácie, ktorá zjavne narušuje slobodnú súťaž politických síl v obci Rišňovce. Tieto aktivity boli podľa presvedčenia sťažovateľa systematicky koordinované tak, aby bol na verejnosti v obci Rišňovce vykresľovaný ako problematická osoba, ktorá porušuje zákon. Opak je však pravdou, keďže sťažovateľ žiaden zákon neporušil a nebol ani právoplatne odsúdený za žiaden trestný čin.

Sťažovateľ uviedol, že v priebehu rokov 2016, 2017 a 2018 sa stal terčom intenzívnej a masívnej negatívnej kampane, opakovaného ohovárania, podávania účelových trestných oznámení a dokonca opakovaného a častého fyzického napádania. Sťažovateľ po veľmi podrobnom opísaní viacerých skutkov, ku ktorým došlo vo vzťahu k jeho osobe, dospel k záveru, že proti nemu bola hrubým spôsobom vedená antikampaň, v rámci volebnej

agitácie boli použité klamstvá, výmysly, nepravdivé tvrdenia, falošné letáky a plagáty, zverejňovanie nepravdivých informácií prostredníctvom sociálnych sietí, ale predovšetkým bol sťažovateľ šikanovaný podávaním účelových trestných oznámení zo strany [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v zjavnej snahe dosiahnuť vznik prekážky na strane sťažovateľa v zmysle ustanovenia § 6 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“), teda aby bol sťažovateľ odsúdený za úmyselný trestný čin. Sťažovateľ nespochybňuje, že súčasťou volebnej kampane je aj antikampaň, avšak takúto činnosť s cieľom očierniť kandidáta je potrebné odmietnuť predovšetkým v prípade, ak intenzita agresivity použitej v rámci antikampane zasahuje až do trestnoprávnej roviny a je zrejmé, že cieľom takejto kampane nie je propagácia činnosti, cieľov a programu kandidáta (oponenta) tak, ako to predpokladá ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o volebnej kampani“), ale plnenie iných cieľov, ktoré zákon o volebnej kampani nepredpokladá.

Sťažovateľ tiež argumentoval, že „nemôže vylúčiť“, že voličom obce Rišňovce bola sľubovaná značná finančná alebo iná nemajetková odmena za to, že budú voliť jedného z jeho protikandidátov – [REDAKOVANÉ], ktorý sa počas volebnej kampane prezentoval ako človek, ktorý do riadenia obce prinesie zásadnú zmenu – slušnosť, zákonnosť a transparentnosť. Uvedené skutočnosti mohli mať podľa sťažovateľa za následok, že voliči boli jednostranne v prospech menovaného ovplyvnení, čím podľa názoru sťažovateľa došlo k zrejmej manipulácii volieb, čo sa následne prejavilo aj na volebných výsledkoch.

O možnej manipulácii podľa názoru sťažovateľa svedčí aj skutočnosť, že pani [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorá bola členkou okrskovej volebnej komisie, uvádzala na sociálnej sieti Facebook informácie v prospech [REDAKOVANÉ], ktorého údajne podporovala aj v deň volieb agitáciou priamo vo volebnej miestnosti.

Z dôvodu, že sťažovateľ má dôvodné podozrenie zo spáchania trestnej činnosti proti jeho osobe, spolu s touto sťažnosťou podal aj trestné oznámenie na Úrade špeciálnej

prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pre podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ zastáva názor, že v rámci volieb starostu došlo k porušeniu čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti v spojení s čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, v zmysle ktorých občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov, pričom občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Sťažovateľ sa domnieva, že voľby starostu boli protizákonné, a to z dôvodu porušenia § 2 ods. 2 zákona o volebnej kampani, podľa ktorého volebná kampaň začína dňom uverejnenia rozhodnutia o vyhlásení volieb v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a končí 48 hodín pred dňom konania volieb. Rovnako došlo k porušeniu § 2 ods. 3 zákona o volebnej kampani, podľa ktorého činnosť iných subjektov ako ustanovených v odseku 1 na podporu alebo v neprospech politických strán, koalícií politických strán a kandidátov sa v čase ustanovenom na volebnú kampaň zakazuje.

Vzhľadom na skutočnosti nasvedčujúce tomu, že voľby starostu boli neústavné, sťažovateľ poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu, v zmysle ktorej podstatou ochrany ústavnosti a zákonnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva, a na tento ústavný článok nadväzujúce volebné zákony.

Podľa názoru sťažovateľa je zrejmé, že v prípade volieb starostu došlo k porušeniu zákona o volebnej kampani, čo predstavuje predpoklad protizákonnosti týchto volieb. Tým je daná príčinná súvislosť medzi takouto protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, pretože práve protiprávne aktivity sťažovateľom

vymedzených osôb majú za následok významné ovplyvnenie výsledkov volieb, ktoré napokon boli v neprospech sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„Volby starostu obce Rišňovce konané dňa 10.11.2018 vyhlasuje za neplatné.“

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ustanovenia zákona o ústavnom súde o predbežnom prerokovaní návrhu sa vzťahujú aj na sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy (ďalej aj „volebná sťažnosť“), pri predbežnom prerokovaní ktorých ústavný súd preskúmava, či spĺňajú všeobecné a osobitné náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na ich odmietnutie vymedzené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ namieta neústavnosť a nezákonnosť volby starostu.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa riadne zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom neobsahuje označenie kandidáta, zvolenie ktorého sťažovateľ napáda, hoci obligatórnou náležitosťou volebnej sťažnosti podanej osobou, ktorá vo voľbách kandidovala, je v zmysle § 60 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde aj označenie protikandidáta, ktorý bol vo voľbách zvolený (m. m. PL. ÚS 65/07, PL. ÚS 7/08, PL. ÚS 32/2011). Napriek uvedenému formálnemu nedostatku ústavný súd posúdil sťažovateľom prednesené námietky.

III.

Všeobecné východiská na predbežné prerokovanie sťažnosti

Voľby sú všeobecne akceptovaným demokratickým prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi, resp. presnejšie voličmi, t. j. osobami oprávnenými voliť podľa príslušných volebných prepisov.

Z čl. 129 ods. 2 ústavy vyplýva oprávnenie, ako aj povinnosť ústavného súdu preskúmať na základe volebných sťažností tak ústavnosť, ako aj zákonnosť namietaných volieb.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Ústava garantuje všetkým oprávneným voličom voliť svojich zástupcov do voľbami kreovaných orgánov verejnej moci (aktívne volebné právo), t. j. rozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení nimi volených orgánov verejnej moci (čl. 30 ods. 1 ústavy), pričom garantuje tiež všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním (čl. 30 ods. 3 ústavy). Zároveň ústava garantuje predovšetkým prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov, a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy), uchádzať sa o zvolenie do funkcie starostu obce alebo funkcie

poslanca obecného zastupiteľstva za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (m. m. PL. ÚS 18/07)].

Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (m. m. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Citované ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoje vyjadrenie predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom a podmienkou fungovania demokratického štátu (m. m. PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 82/07).

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, d) sťažnosť zamietnuť.

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu volebného zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99).

Nie každé porušenie volebného zákona teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločenstvom demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta alebo ich zrušenie môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta, a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení volebného zákona (v tomto prípade podľa § 45 zákona o voľbách), platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak, ako odmietnutím, resp. zamietnutím volebnej sťažnosti. Preto je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie zákona o voľbách, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, ako bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, (i) či sťažovateľom uvedené nosné dôvody sťažnosti sú aspoň v nevyhnutne rozumnej miere doložené, resp. (ii) či jednotlivé tvrdenia (námietky) sťažovateľa uvedené vo volebnej sťažnosti v prípade ich preukázania mohli či už jednotlivito alebo spoločne vytvoriť reálne predpoklady na uplatnenie právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 písm. a) a c) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásiť voľby starostu za neplatné, resp. zrušiť rozhodnutie volebnej komisie. Inými slovami, ústavný súd v tejto fáze konania posudzoval, či neexistujú dôvody na odmietnutie sťažnosti, napr. z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Sťažovateľove nosné dôvody o neústavnosti a nezákonnosti volieb a závery ústavného súdu

Sťažovateľ najmä namieta

- intenzívnu a masívnu negatívnu kampaň proti jeho osobe vedenú konkrétnymi obyvateľmi obce Rišňovce prebiehajúcu od roku 2016 založenú na ohováraní, podávaní účelových trestných oznámení, obťažovaní, roznášaní letákov, šírení klamstiev a opakovanom fyzickom napádaní sťažovateľa, ktoré mali za následok významné ovplyvnenie volebného výsledku v jeho neprospech,

- že nemôže vylúčiť, že voličom v obci Rišňovce bola sľubovaná finančná alebo iná nemajetková odmena za to, že budú voliť protikandidátov sťažovateľa,

- možnú manipuláciu zo strany členky volebnej okrskovej komisie, ktorá uvádzala na sociálnej sieti informácie v prospech protikandidáta [REDAKOVANÉ], ktorého údajne podporovala aj v deň volieb,

- že bol označovaný za autora pamfletov a letákov s obsahom zameraným proti kandidátovi [REDAKOVANÉ] bezprostredne pred komunálnymi voľbami.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ v sťažnosti namietal predovšetkým porušenie princípu slobodnej súťaže politických síl dlhé obdobie pred konaním volieb starostu, ako aj v rámci štádia predvolebnej kampane.

Ústavný súd konštatuje, že z predložených listinných dôkazov a tvrdení sťažovateľa vyplýva, že na funkciu starostu obce Rišňovce kandidovali piati kandidáti, a to [REDACTED] (získal 71 hlasov), sťažovateľ (získal 298 hlasov), [REDACTED] (získal 746 hlasov), [REDACTED] (získala 13 hlasov) a [REDACTED] (získal 70 hlasov). Z uvedeného vyplýva, že rozdiel v počte získaných platných hlasov medzi zvoleným starostom [REDACTED] a sťažovateľom predstavoval 448 hlasov.

Najpodstatnejšia časť argumentácie sťažovateľa sa týkala tvrdeného ovplyvnenia výsledku volieb dlhodobou negatívnou kritikou sťažovateľa a masívnou antikampaňou v rámci politického boja pred voľbami starostu koordinovanou a organizovanou konkrétnymi obyvateľmi obce Rišňovce.

V súvislosti s touto argumentáciou sťažovateľa ústavný súd pripomína svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že účelom predvolebnej kampane je viesť diskusiu o veciach verejných v súvislosti s programom politických strán alebo jednotlivých kandidátov uchádzajúcich sa vo voľbách o priazeň voličov, v rámci ktorej možno prirodzene očakávať konfrontačný spôsob argumentácie usilujúci sa o zdôraznenie „*vlastných predností*“ a poukázanie na „*slabiny alebo nedostatky*“ volebného rivala. Je vecou každého subjektu zúčastňujúceho sa volieb (či už jednotlivého kandidáta, alebo politickej strany), aby v rámci svojho priestoru, ktorý mu predvolebná kampaň poskytuje, ponúkol voličovi adekvátnu odpoveď na argumentáciu súpera, pokiaľ ju považuje za skreslenú, zavádzajúcu alebo nesprávnu. Kandidát zúčastňujúci sa volieb si musí byť zároveň vedomý, že v priebehu predvolebného boja v rámci predvolebnej kampane bude vo zvýšenej miere vystavený pozornosti verejnosti, pokiaľ ide o prejavy sympatií svojich priaznivcov, ale aj pokiaľ ide o kritiku zo strany oponentov (m. m. uznesenie sp. zn. PL. ÚS 105/07 z 27. júna 2007).

Vo vzťahu k možnosti ovplyvnenia voličov vo voľbách v súvislosti s volebnou kampaňou ústavný súd už v judikatúre taktiež uviedol, že pri posudzovaní volebných väd je potrebné nepodceňovať voliča. Len intenzívnejší tlak na voliča spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle je volebnou vadou, ktorej dôsledkom môže byť zrušenie výsledku

volieb (PL. ÚS 118/07). Sloboda volieb totiž znamená slobodu rozhodovania každého jednotlivého voliča (PL. ÚS 87/2011).

Voľby sú vecou všeobecného (nie súkromného) záujmu, z čoho vyplýva povinnosť ich uskutočnenia inter alia slobodnou voľbou na základe rovného volebného práva, pričom prístup k verejným funkciám majú mať občania za rovnakých podmienok (čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy). Posudzovanie iba férovosti volebnej kampane podľa doterajšej rozhodovacej praxe ústavného súdu nemalo spravidla dosah na vyhlásenie volieb za neplatné, resp. na ich zrušenie. Je vecou slobodnej súťaže a občanov, aby sami a slobodne vyvodzovali dôsledky, hoci aj z neférovodenej volebnej kampane. Aj podľa názoru ústavného súdu je potrebné princíp slobodných volieb radiť na rovnakú úroveň s princípmi všeobecnosti, rovnosti a priamosti volieb s tajným hlasovaním. Zároveň ale platí, že bez uplatnenia tohto princípu aj to najdokonalejšie uplatnenie ostatných princíпов stráca svoj zmysel. Sloboda volieb znamená aj slobodu rozhodovania každého voliča. Táto sloboda je zachovaná aj v prípade, ak je volič konfrontovaný s negatívnou, klamlivou, resp. ostro vedenou volebnou kampaňou. Len celkom výnimočne, a aj to pri dodržaní ďalších predpokladov, ústavný súd zasiahol do výsledku volieb kvôli neférovodenej volebnej kampani, resp. dozvukom kampane v rámci volebného moratória, keďže účelom volieb je nepochybne aj objektívne zistenie vôle voličov týkajúcej sa správy verejných vecí. Rozhodovanie v každej volebnej veci je preto celkom individuálne a vždy záleží na posúdení okolností konkrétneho prípadu.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. PL. ÚS 36/2011) tiež vyplýva, že sťažovateľom namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat', ale aj doložit' exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne

okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách, resp. zákona o volebnej kampani odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb.

V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010).

Ústavný súd poukazuje taktiež na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že v konaní o volebných veciach sa neuplatňuje vyhľadávacia zásada, ktorá je jednou z vedúcich zásad trestného konania (PL. ÚS 52/2011). Ústavný súd už judikoval, že v konaní vo volebných veciach nie je „*vyšetrovacím orgánom*“, ktorý zisťuje (môže zisťovať) skutkový stav metódami a spôsobmi charakteristickými pre prácu orgánov činných v trestnom konaní. Jeho úlohou je predovšetkým zvážiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľky v kontexte s ďalšími konkrétnymi okolnosťami posudzovanej veci a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci ďalšie dokazovanie, alebo vyvodí v predmetnej veci právne závery len na základe tvrdení predložených účastníkmi konania (PL. ÚS 66/2011).

K uvedeným záverom ústavný súd dodáva, že prezumpcia ústavnosti a zákonnosti volieb vyžaduje od ústavného súdu okrem iného tiež rozumnú zdržanlivosť, ktorej dôvodnosť v danej veci vzhľadom na kvalitu a rozsah sťažovateľových tvrdení môže vyplývať napríklad aj z frustrácie sťažovateľa, ktorý po šiestich funkčných obdobiach a dosiahnutých pozitívnych výsledkoch pri rozvoji a zveľadovaní obce Rišňovce nebol v aktuálnych voľbách starostu opätovne zvolený.

Pokiaľ sťažovateľ namieta osočovanie, ohováranie, šírenie klamstiev, obťažovanie, šikanovanie či fyzické napádanie konkrétnymi osobami, ústavný súd konštatuje, že na

preskúmanie uvedených tvrdení, ktoré nepodložil žiadnymi dôkazmi, je daná právomoc príslušných orgánov činných v trestnom konaní, aby tieto tvrdenia preverili a na tomto základe prípadne vyvodili z nich právnu zodpovednosť v rámci svojej pôsobnosti. Ako uvádza sám sťažovateľ, útoky proti jeho osobe prebiehali od roku 2016, teda neboli výslovne súčasťou volebnej kampane, ale mali dlhotrvajúci a stupňujúci sa charakter, čo ešte viac umocňuje názor ústavného súdu, že kvalifikovanie tohto konania, ktoré môže napĺňať niektorú zo skutkových podstát formulovaných v Trestnom zákone, patrí do právomoci orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdov. Právomoc ústavného súdu v danej veci nie je kreovaná.

Sťažovateľ ďalej argumentoval, že pravdepodobne došlo ku kupovaniu hlasov voličov a k možnej manipulácii zo strany členky okrskovej volebnej komisie počas volieb. Tieto tvrdenia uvádzané v sťažnosti majú len všeobecnú hypotetickú povahu. Zo žiadnych sťažovateľom predložených dôkazov nevyplýva hodnoverné preukázanie namietaných skutočností, sám sťažovateľ v sťažnosti opakovane používa pojmy ako „*možná manipulácia*“, „*nemôže vylúčiť*“, „*mohla byť*“, pre ktoré je charakteristická iba potenciálnosť či možnosť, že došlo k porušeniu zákona o voľbách, ale chýba im akýkoľvek reálny základ.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. by bol zrušený ich výsledok. Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu relevantné dôkazy o tom, že priebeh volieb starostu bol protiústavný, resp. nezákonný. V rovnakej dôkaznej situácii sa nachádza aj sťažovateľom namietané podávanie účelových trestných oznámení, ktorými malo byť dosiahnuté jeho odsúdenie, a tým aj strata pasívneho volebného práva. Sťažovateľ v tejto súvislosti neoznačil ani nepredložil žiadne dôkazy.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o vedení neférovej volebnej kampane spočívajúcej v rozširovaní informácií počas predvolebnej kampane prostredníctvom letákov, súčasťou ktorých bolo vyhlásenie okresného predsedu strany SMER – sociálna demokracia

o vylúčení sťažovateľa zo strany, ako aj výpoveď nájomnej zmluvy podpísaná sťažovateľom a adresovaná lekárnike, ústavný súd konštatuje, že tieto tvrdenia sťažovateľa posudzoval do istej miery zdržanlivo zohľadňujúc najmä okolnosť, že volebný leták alebo iná písomnosť obsahujúca informáciu (sťažovateľ pravdivosť týchto informácií nepoprel), s ktorou sú voliči počas predvolebnej kampane konfrontovaní v obci, ktorá má 1 724 oprávnených voličov a v ktorej sa väčšina obyvateľov osobne navzájom pozná, spravidla nie je spôsobilá bezprostredne a priamo ovplyvniť rozhodovanie voličov. Férovosť použitých prostriedkov vedenia volebnej kampane nie je podľa názoru ústavného súdu možné posudzovať z hľadiska všeobecnej morálky, pretože ide o prostriedky aplikované v špecifickom období, teda počas volebnej kampane, ktorej jediným cieľom je boj o hlasy voličov.

Ústavný súd už len pre úplnosť vo vzťahu k námietke porušovania volebného moratória konkrétnymi obyvateľmi obce Rišňovce, ktorí podľa sťažovateľa prostredníctvom verejne dostupnej facebookovej stránky obce Rišňovce uverejňovali nepravdivé a účelové skutkové tvrdenia, ktorými sťažovateľa osočovali a urážali, poukazuje na právne názory vyslovené v iných svojich rozhodnutiach, podľa ktorých z povahy sociálnej siete Facebook ako rozsiahleho komunikačného webového systému, ktorý je primárne prostriedkom sociálnej komunikácie, a nie prostriedkom pravidelného informovania verejnosti, vyplýva, že túto sociálnu sieť nemožno považovať za hromadný informačný prostriedok, na ktorý by sa vzťahoval zákaz ustanovený v § 30 ods. 11 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí (napr. PL. ÚS 25/2015). S uvedenými názormi sa ústavný súd stotožňuje aj v danej veci.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom tvrdené nosné dôvody jeho volebnej sťažnosti neobstoja, a preto ústavný súd nepovažoval za účelné, aby sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie a vykonal sťažovateľom navrhovaný výsluch svedkov, ktorí mali potvrdiť, že posledné dva týždne pred voľbami starostu bol sťažovateľ atakovaný množstvom telefonátov vyvolaných ním nezverejnenými inzerátmi na internetovom portáli www.bazos.sk.

Uvedené závery sú v príčinnej súvislosti aj so zisteným volebným výsledkom, keď rozdiel v počte hlasov zvoleného kandidáta na starostu obce a sťažovateľa je 448 hlasov, čo predstavuje výrazný rozdiel platných hlasov (1198) odovzdaných vo voľbách starostu obce.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nepredložil také relevantné dôkazy a ani nepoukázal na také porušenia ústavy alebo zákona o volebnej kampani, ktoré by boli v príčinnej súvislosti s tvrdenu neplatnosťou napadnutých volieb. Sťažovateľom namietané konanie nemožno považovať za také porušenie zákona, ktoré by mohlo mať za následok ovplyvnenie výsledkov volieb, resp. záver o inom volebnom výsledku. Ústavný súd na základe uvedeného posúdil sťažnosť a sťažovateľom namietané nedostatky ako nespôsobilé na konštatovanie toho, že došlo k takému zásahu do slobodnej súťaže politických síl, ktorý by mal za následok nezákonnosť a neústavnosť napadnutých volieb.

Na základe uvedeného preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2018